

2018-06-28
U2018/02959/S**Utbildningsdepartementet**Statens skolverk
106 20 StockholmSpecialpedagogiska skolmyndigheten
Box 1100
871 29 Härnösand

Uppdrag att genomföra kompetensutvecklings- och implementeringsinsatser avseende en garanti för tidiga stödinsatser i förskoleklassen, grundskolan, specialskolan och sameskolan

Regeringen uppdrar åt Statens skolverk och Specialpedagogiska skolmyndigheten att tillsammans och med utgångspunkt i propositionen Läsa, skriva, räkna – en garanti för tidiga stödinsatser (prop. 2017/18:195), under 2018–2020 genomföra insatser i syfte att implementera garantin. I uppdraget ingår att stärka kompetensen avseende bedömning av elevers kunskapsutveckling samt planering, genomförande och uppföljning av tidiga stödinsatser.

Målgrupperna för de olika insatserna är förskollärare, lärare, speciallärare, specialpedagoger och rektorer som arbetar i förskoleklass eller i lågstadiet i grundskolan, specialskolan eller sameskolan samt huvudmän för dessa skolformer. Insatserna ska anpassas efter målgruppernas olika förutsättningar och behov. Förskollärare och lärare ska erbjudas kompetensutveckling inom språk och kommunikation, matematiska resonemang och uttrycksformer samt elevers tidiga läs-, skriv- och matematikinläring. Insatsen ska bl.a. innehålla inslag om bedömning av elevers kunskapsutveckling samt planering och uppföljning av extra anpassningar.

Myndigheterna ska i arbetet inhämta kunskap och erfarenhet från universitet och högskolor. Skolverket ska vara samordnande myndighet för uppdraget och löpande hålla Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) informerat. Uppdraget ska redovisas senast den 15 december 2020 till Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet).

Bakgrund

Enligt skollagen (2010:800) ska alla barn och elever ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. Även i barnkonventionen framgår att alla barn har rätt till en utbildning som utvecklar deras fulla möjligheter i fråga om personlighet, anlag och fysisk och psykisk förmåga (artikel 29).

För att höja den pedagogiska kvaliteten och öka likvärdigheten i skolan infördes den 1 juli 2016 bl.a. ett nytt avsnitt i de läroplaner som gäller för förskoleklassen. Regeringen har med anledning av det också gett Skolverket i uppdrag att kartlägga och analysera behovet av samt genomföra fortbildning för personal som är verksamma i bl.a. förskoleklassen (U2016/05615/S).

Den 1 juni 2017 beslutade regeringen att ge Skolverket i uppdrag att bl.a. ta fram ett nationellt kartläggningsmaterial för förskoleklassen samt revidera de obligatoriska bedömningsstöden i årskurs 1 och de nationella proven i årskurs 3 i grundskolan och sameskolan respektive i årskurs 4 i specialskolan (U2017/02561/S).

Den 14 september 2017 beslutade regeringen att överlämna propositionen Skolstart vid sex års ålder (prop. 2017/18:9) till riksdagen. Den 15 november 2017 bifölls regeringens förslag av riksdagen (bet. 2017/18:UbU7, rskr. 2017/18:43).

Den 21 mars 2018 överlämnade regeringen propositionen Läsa, skriva, räkna – en garanti för tidiga stödinsatser (prop. 2017/18:195) till riksdagen. Riksdagen antog den 30 maj 2018 regeringens förslag till lag om ändring i skollagen (2010:800)(bet. 2017/18:UbU10, rskr. 2017/18:333). Garantin, som omfattar förskoleklassen och lågstadiet, innebär att elever i behov av stöd för att nå kunskapskraven i svenska, svenska som andraspråk och matematik ska få rätt stödinsatser i rätt tid bl.a. genom att förskollärare och lärare samråder med personal med specialpedagogisk kompetens. Redan i förskoleklassen ska elevens språkliga medvetenhet och matematiska tänkande kartläggas med stöd av ett nationellt kartläggningsmaterial. Om en elev har behov av stödinsatser ska sådana planeras, vidtas och följas upp för att säkerställa att de gett resultat. Resultatet av uppföljningen ska överlämnas till ansvarig lärare i kommande årskurs.

Ekonomiska förutsättningar för uppdraget

Under 2018 får 25 miljoner kronor användas för genomförandet av uppdraget. Kostnaden ska belasta det under utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning för budgetåret 2018 uppförda anslaget 1:5 Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet. 15 miljoner kronor får disponeras av Skolverket och 10 miljoner kronor får disponeras av Specialpedagogiska skolmyndigheten. För 2019 och 2020 beräknar regeringen 25 miljoner kronor årligen för uppdraget med motsvarande fördelning som för 2018.

Skälen för regeringens beslut

Förmåga att läsa, skriva och räkna utgör grundläggande kunskaper som varje elev behöver tillgodogöra sig för att även kunna hämta in nödvändiga kunskaper i övriga skolämnen.

Alla elever i behov av stödinsatser ska få rätt stöd i rätt tid. Förutsättningarna ska vara likvärdiga – det får inte bero på var i landet en elev går i skola om han eller hon får stöd eller inte. Om en elev får rätt stöd tidigt kan insatserna bli mindre omfattande jämfört med om de sätts in under de senare skolåren. Tidiga stödinsatser kan också förebygga att eleven upplever misslyckanden i skolan och istället får en positiv inställning till skolan och lärandet.

En kontinuerlig och systematisk kartläggning och bedömning av elevernas kunskapsutveckling är nödvändig, dels för att avgöra om en elev är i behov av extra anpassningar eller särskilt stöd, dels för att se om en elev behöver extra utmaningar. Om en elev är i behov av stödinsatser behöver sådana insatser planeras i samråd med personal med specialpedagogisk kompetens och sedan genomföras. Stödinsatserna ska efter att de genomförts följas upp för att säkerställa att de gett resultat. För att inte någon elev ska förbises i denna process behöver forskollärare och lärare få möjlighet att utveckla sin kompetens avseende elevers tidiga matematik-, läs- och skrivinlärning. Forskollärare och lärare behöver också få möjlighet att utveckla sin kompetens när det gäller att bedöma elevers kunskapsutveckling samt planera och följa upp extra anpassningar. Genom att alla i styrkedjan som berörs av garantin för tidiga stödinsatser får tillgång till material för stöd och kompetensutveckling kan det säkerställas att alla elever tidigt får den ledning och stimulans som de behöver för att de ska få bättre förutsättningar att nå kunskapskraven.

På regeringens vägnar

Gustav Fridolin

Linda Norman Torvang

Kopia till

Finansdepartementet/BA
Riksdagen, utbildningsutskottet
Sameskolstyrelsen
Skolforskningsinstitutet
Statens skolinspektion